

LHV Pensionifond M
Majandusaasta aruanne 2015

LHV Pensionifond M

Majandusaasta aruanne **01.01.2015 – 31.12.2015**

Fondi nimi	LHV Pensionifond M
Fondi liik	Lepinguline fond
Fondijuht	Andres Viisemann
Põhitegevusala	Kohustusliku pensionifondi varade investeerimine, EMTAK 65301
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, Tallinn 10145
Telefon	(372) 6 800 400
Faks	(372) 6 800 402
Fondivalitseja	AS LHV Varahaldus
Fondivalitseja äriregistri number	10572453
Fondivalitseja juhatus	Mihkel Oja Joel Kukemelk Kerli Lõhmus (kuni 2.02.2015)
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Majandusaasta aruanne sisaldab fondi tegevusaruannet, raamatupidamise aruannet ja selle lisasid, investeringute aruandeid, tehingu- ja vahendustasude aruannet ning sõltumatu vandeaudiitori aruannet.

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	4
Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond M 2015. a majandusaasta aruandele	6
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	7
Bilanss	7
Tulude ja kulude aruanne	8
Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne	9
Rahavoogude aruanne	10
Raamatupidamise aruande lisad	11
Lisa 1 Üldine informatsioon	11
Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	11
Lisa 3 Finantsriskide juhtimine	17
Lisa 4 Kapitali juhtimine	23
Lisa 5 Finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus	23
Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne	25
Lisa 7 Viitlaekumised	25
Lisa 8 Seotud osapooled	25
Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused	25
TEHINGU- JA VAHENDUSTASUDE ARUANNE	26
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2015	27
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2014	31
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	35

TEGEVUSARUANNE

LHV Pensionifond M on kohustusliku kogumispensioni võimaldamiseks loodud lepinguline investeerimisfond. Fondi investeerimispoliitika põhiprintsiip on osakuomanike sissemaksete väärtuse pikaajaline maksimaalne kasvdamine. Aktsiate ja aktsiatesse investeerivate fondide maksimaalne osakaal fondi varade turuväärtusest on 25%.

Võlakirjaturgude ülevaade

Möödunud aastal olid võlakirjaturgud maailmas kahe vastasmõjulise tõmbekeskuse väljas. Ühelt poolt oli maailma suurim võlakirjaturg Ameerika Ühendriikides suurema osa aastast intressimäärade tõstmise ootuses. Aasta lõpus realiseerunud sündmus on loomulikult märkimisväärne pööre – keskpanga intressid püsisid nulltasemel täpselt seitse aastat ja seni viimane intresside tõstmine oli toimunud 2006. aasta suvel. Teine võlakirjaturgudele suurima mõjuga majandus maailmas ehk eurosoon liikus aasta jooksul täpselt vastupidises suunas – Euroopa Keskpang võttis käiku lisameetmed intressitasemete langetamiseks.

Selline keskkond tekitas turuosalistes oodatult ebakindlust, mis väljendus kohati järskudes hinnaliikumistes. Suhteliselt enam sai mõjutatud seejuures eurosooni ankur ehk ajalooliselt stabiilne Saksa valitsuse võlakirjaturg. Kui aasta esimesel poolel jätkus juba varasem trend intresside languses, siis kevade lõpus ja suve alguses leidis aset üks järsemaid hinnalangusi viimasel paaril aastakümnel. Mõne nädalaga tõusid 10-aastase võlakirja intressid sisuliselt nulltasemelt ligi 1% juurde. Et fondide investeerimisotsuste tegemiseks keskkonda veelgi raskemaks muuta, süvenes lühemajaliste intresside negatiivne tase kogu aasta jooksul ja ettevõtete võlakirjade riskipremiad valdavalt kasvasid, st nende puhul mõjutas hinnatasemeid negatiivselt isegi kaks tegurit. Viimasest tulenevalt lõpetasid Euroopas aasta miinuspoolel nii kõrgema kui madalama reitinguga ettevõtete võlakirjaturgud.

Eurosooni valitsuse ja ka ettevõtete võlakirjaturgude jaoks raskel ajal ehk aasta esimesel poolel hoidusime uute investeringute tegemisest ja sarnaselt eelnevatele kvartalitele paigutasime märkimisväärse osa varast lühiajalistesse hoiustesse. Suve saabudes tegime esmalt üle pikema aja märkimisväärsemad investeringuid ettevõtete võlakirjadesse ja sügise hakul soetasime suures mahus pikki Saksamaa ja Läti valitsuste võlakirju. Kokkuvõttes tagasidki kolm asjaolu – aasta esimese poole kannatlikkus uute investeringute tegemise vältimisel, alates suvest tehtud uued investeringud ning alternatiivide suhtes head tulemust pakkunud varasemalt soetatud Leedu ja Läti võlakirjainvesteeringud – Fondi võlakirjainvesteeringute poolele hea tootluse.

Aktsiaturgude ülevaade

2015. aasta oli aktsiaturgudel sarnane aasta varasemale. Globaalselt aktsiaturgud tõusid eelkõige arenenud riikide toel ning kannatajad olid arengumaad. USA börsiindeks S&P 500 lõpetas küll aasta 0,7% miinuspoolel, kuid dollar jätkas tugevnemist ning euros vaadatuna tõusis USA börsiindeks 10,5%. Euroopa suurematest turgudest tõusis Saksamaa näiteks 9,6% ning Prantsusmaa 8,5%. Jaapani indeks kerkis euros vaadatuna koguni 20,4%. Suurepärase tulemuse tegid ka Balti aktsiaturgud ning Tallinna, Riia ja Vilniuse börsiindeksid lõpetasid aasta 19,1%, 45,7% ja 7,4% üleval pool.

Suurimad kannatajad olid taaskord energia ja tooraine sektorid ning nende sektorite tulemustest sõltuvad riigid. Nafta hind langes aastaga enam kui 30%, rauamaagi hind koguni 39% ja vase hind 25%. Sellest tulenevalt seisavad mitmed arenevad turud majandusprobleemidega silmitsi ning näiteks Brasiilia börsi langus oli eelmisel aastal 43% dollaris vaadatuna. Aastat eufooriaga alustanud Hiina turg langes aasta lõpuks üle 10%, kuna majanduskasv oli märgatavalt aeglustumas.

Aasta alguses rühkisid aktsiaturud keskpankade jätkuva toetuse najal uutele tippudele, kuid aasta teises pooles sentiment muutus täielikult ning turgudele saabus märgatav volatiilsus. Investorite tähelepanu all olid eelkõige tugevalt langevad tooraineturud, Hiina majanduskasvu aeglustumine ja börsimull, USA Keskpanga kava intresse tõsta ning ilmned isegi kartused uue majanduskriisi saabumisest.

Fondi põhistrateegia on samaks jäänud ning jätkame panustamist eelkõige Baltikumile ning börsivälistesse alternatiivsetesse varaklassidesse nagu ärikinnisvara, mets, erakapitalifondid ja otseinvesteeringud. Siiski suurendasime 2015. aastal märgatavalt panuseid aktsiaturgudele ning augusti ja septembrikuu börsilangused pakkusid selleks sobivaid ostukohti. Ostsime Euroopa ja Jaapani turgudele panustavaid börsil kaubeldavaid фонде ning ka üksikaktsiaid nii Soomes kui ka Saksamaal.

Tasakaalustatud fondide võrdlus *	NAV 31.12.2014	NAV 31.12.2015	Osaku puhasväärtuse kasv
LHV Pensionifond M	1.16337	1.20968	+3.98%
Kohustuslik PF Danske Pension 25	1.04289	1.06430	+2.05%
Swedbank pensionifond K2	0.94297	0.94605	+0.33%
Nordea Pensionifond B	0.94987	0.95238	+0.26%
SEB Optimaalne Pensionifond	0.86498	0.85586	-1.05%

*Võrdlevad puhasväärtused on kajastatud (www.pensionikeskus.ee) andmete alusel.

Käesolevas aruandes välja toodud fondi ja osaku puhasväärtus (NAV) erinevad AS-i Eesti Väärtpaberikeskus (EVK) poolt veebilehel www.pensionikeskus.ee avaldatud NAV-ist, kuna EVK avaldab NAV-i seotuna selle kuupäevaga, mil NAV on avaldatud, mitte selle kuupäevaga, mille kohta NAV on avaldatud.

Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond M 2015. a majandusaasta aruandele

Fondivalitseja AS LHV Varahaldus juhatus on koostanud LHV Pensionifond M 2015. a majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, investeeringute aruandest, tehingu- ja vahendustasude aruandest ning sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Mihkel Oja
Juhatuseliige

Joel Kukemelk
Juhatuseliige

Tallinn, 31.03.2016

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Bilanss

(eurodes)

Varad	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid		4 126 550	15 481 958
Tähtajalised hoised		4 413 331	1 891 024
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande:			
Võlakirjad	5	27 807 461	18 423 262
Aktsiad	5	2 238 383	1 744 659
Fondiosakud	5	9 559 738	4 972 814
Viitlaekumised	7	182 249	55 520
Varad kokku		48 327 712	42 569 237

Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses

Lühiajalised kohustused

Võlgnevus fondivalitsejale	8	53 282	57 392
Võlgnevus depoopangale		21	12
Võlgnevus osakuomanikele		1 151	0
Lühiajalised kohustused kokku		54 454	57 404
Kohustused kokku v.a osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses		54 454	57 404
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses	6	48 273 258	42 511 833
Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses kokku		48 327 712	42 569 237

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Tulude ja kulude aruanne
 (eurodes)

	Lisa	2015	2014
Tulud			
Intressitulu		720 218	445 906
Dividenditulu		338 412	128 071
Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja –kohustustest:			
Võlakirjadelt		381 820	842 588
Aktisiatelt		267 187	-347 198
Fondiosakutelt		715 217	551 737
Tuletisinstrumentidelt		0	-69 272
Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest		807	43 407
Tulud kokku		2 423 661	1 595 239
Tegevuskulud			
Valitsemistasud	8	668 064	602 508
Tehingutasud		8 232	1 017
Muud tegevuskulud		41	126
Tegevuskulud kokku		676 337	603 651
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		1 747 324	991 588

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne
 (eurodes)

		01.01.2015	01.01.2014
	Lisa	-31.12.2015	-31.12.2014
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi algul		42 511 833	31 326 377
Osakute märkimisel laekunud raha		10 084 058	13 181 789
Osakute lunastamisel tasutud raha		-6 069 957	-2 987 921
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		1 747 324	991 588
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	48 273 258	42 511 833
Ringluses olevate osakute arv aruandeperioodi lõpus		39 839 048	36 486 147
Osaku puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	1.21171	1.16515

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014
Rahavood põhitegevusest		
Laekunud intressid	720 218	445 906
Laekunud dividendid	281 636	129 741
Saldeeritud finantsinvesteeringute ostud ja müügid	-13 170 576	-7 074 352
Võljaminekud tähtajaliste hoiuste sõlmimisest	-2 522 307	-1 890 000
Makstud tegevuskulud	-679 287	-596 638
Neto rahavood põhitegevusest	-15 370 316	-8 985 343
Rahavood finantseerimistegevusest		
Osakute emiteerimisest laekunud	10 084 058	13 181 789
Osakute lunastuse eest tasutud	-6 069 957	-2 987 921
Neto rahavood finantseerimistegevusest	4 014 101	10 193 868
Rahavood kokku	-11 356 215	1 208 525
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-11 356 215	1 208 525
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	15 481 958	14 230 026
Valuutakursside muutuse mõju	807	43 407
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	4 126 550	15 481 958

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1 Üldine informatsioon

LHV Pensionifond M (edaspidi: Fond) moodustati 26.03.2002. Fond alustas investeerimistegevust 2002. aasta suvel. LHV Pensionifond M investeerib kuni veerandi (25%) investeeritavast rahast aktsiaturgudele ehk omandab osalusi ettevõtetes, ülejäänud osa Fondi varadest investeeritakse võlakirjadesse, rahaturuinstrumentidesse, hoiustesse, teiste investeerimisfondide osakutesse või aktsiatesse ja muusse varasse.

LHV Pensionifond M fondivalitsejaks on AS LHV Varahaldus, asukohaga Tartu mnt. 2, Tallinn.

Koostatud raamatupidamise aruanne kajastab Fondi majandustegevust perioodil 01.01.2015 kuni 31.12.2015.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

Käesolev raamatupidamise aruanne on juhatuse poolt heaks kiidetud 31.03.2016.

Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

2.1 Aruande koostamise alused

LHV Pensionifond M raamatupidamise aruanne on koostatud vastavuses Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EU). Investeerimisfondide finantsaruandluse põhimõtted on sätestatud investeerimisfondide seaduses, raamatupidamise seaduses ning Rahandusministri määruses nr 21 „Nõuded avalikustamisele kuuluvate investeerimisfondi aruannetele“ 13. aprillist 2011. Aruande koostamisel on arvesse võetud Investeerimisfondide seaduse § 142 lõike 2 ja § 204 lõike 1 alusel kehtestatud fondi vara puhasväärtuse määramise korda ning eelpool mainitud määruses toodud muid erisusi.

Fond on raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtunud IFRS-i nõuetest ulatuses, mis ei ole vastuolus Investeerimisfondide seaduse ja Rahandusministri määruse nr. 21 nõuetega. Vastuolu korral on Fond lähtunud Investeerimisfondide seaduses ja Rahandusministri määruses nr. 21 (Nõuded avalikustamisele kuuluvate investeerimisfondide aruannetele) sätestatud nõuetest.

Uued finantsaruandluse standardid

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis muutuvad Fondile kohustuslikuks alates 1.01.2015 või hilisematel perioodidel ja mida Fond ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, „Finanssinstrumentid“: klassifitseerimine ja mõõtmine (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmis-kategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- varad, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande;
- varad, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (Fondi puhul läbi tulude ja kulude aruande).

Võlainstrumenti klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumentid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfelliga, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglasel väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglasel väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediidikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikas tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetel tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidi-kahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.

Riskimaandamisarvestuse nõudeid muudeti, et siduda raamatupidamisarvestus paremini riskijuhtimisega. Standard pakub ettevõtetele arvestuspõhimõtte valikut rakendada kas IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või jätkata IAS 39 rakendamist kõikidele riskimaandamisinstrumentidele, kuna standard ei käsitlenud hetkel makro-riskimaandamisarvestust. AS LHV Varahaldus hindab uue standardi mõju Fondi finantsaruandele.

“Muudatused IFRS-ides 2012” (rakendub 1. veebruaril 2015 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IFRS 13 järelduste alused (basis for conclusions) muudeti selgitamaks, et IFRS 13 avaldamisel teatud IAS 39 paragrahvide tühistamise eesmärgiks ei olnud eemaldada võimalust kajastada lühiajalisi nõudeid ja kohustusi arve summas, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

IAS 24 muudeti, et lisada seotud osapooliks ettevõtte, mis osutab aruandvale ettevõttele või aruandva ettevõtte emaettevõttele võtmejuhtkonna teenuseid (e. „juhtimisettevõtte“), ning et nõuda juhtimisettevõtte poolt aruandvalt ettevõtelt teenuste eest võetud tasu summade avalikustamist.

Fond hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

“Avalikustamise projekt” – IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad standardi IAS 1 juhiseid olulisuse, info koondamise, vahesummade esitamise, finantsaruannete struktuuri ja arvestuspõhimõtete avalikustamise osas.

Fond hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Fondile.

2.2 Juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Aruannete koostamine kooskõlas IFRS'iga eeldab fondivalitseja juhtkonnalt otsuste, eelduste ja hinnangute tegemist, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ning varade, kohustuste, tulude ja kulude kajastamist. Kuigi hinnangute aluseks on nii juhtkonna parim teadmine kui faktid, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erineda. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse üle järjepidevalt ning hinnangute muudatusi kajastatakse muudatuste tegemise aastal ning kõikidel järgnevatel aastatel, mida hinnangu muudatus mõjutab.

Aruandeperioodil ei ole taolisi hinnanguid rakendatud.

2.3 Välisvaluutapõhised tehingud

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused bilansipäeval on ümber hinnatud eurodesse võttes aluseks depoopanga Swedbank poolt hindamishetkel kehtivad ülekandevaluuta ostukursid. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest“.

2.4 Finantsvarade- ja kohustuste klassifikatsioon

Fond klassifitseerib finantsvarad ja finantskohustused järgnevasse kategooriatesse:

- finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande - soetamisel määratletud klassi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – aktsiad, investeerimisfondide osakud, võlakirjad, positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid;
- laenud ja nõuded - raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, tehingupäevaga kajastatud tehingutest saadaolevad summad, intressi- ja dividendinõuded. Laene ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid;
- finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses - tehingupäevaga kajastatud tehingutelt maksta olevad summad, kohustused fondivalitseja ja depoopanga ees. Antud finantskohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatav finantsvara või -kohustus on kauplemiseesmärgil hoitav, s.t. omandatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil.

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul.

Esmane ja edasine kajastamine

Finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande võetakse esmalt arvele tehingupäeval ehk päeval, mil Fond omandab lepingujärgsed õigused finantsinstrumendi omandamiseks.

Õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused võetakse esialgselt bilansis arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantsvara või -kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Tehingutega kaasnevad tehingutasud kajastatakse tulude ja kulude aruandes kuluna kirjel „Tehingutasud“. Muud finantsvarad ja -kohustused võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses koos nendega otseselt seotud tehingukuludega.

Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse finantsvarasid ja finantskohustusi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande nende õiglasel väärtuses (vt ka „Õiglase väärtuse hindamine“ allpool).

Muud finantsvarad kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses (vt ka „Korrigeeritud soetusmaksumus“ allpool).

Finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid, mida kajastatakse nende õiglasel väärtuses). Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast.

Väärtpaberite ümberhindlusest õiglasel väärtuses tekkinud kasumid ja kahjumid, välja arvatud intressi- ja dividenditulu (-kulu) kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid (valuutaforvardid) võetakse arvele õiglasel väärtuses, arvestamata tehingukulusid tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglasel väärtuses. Juhul kui tuletisväärtpaberid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse leidmiseks hindamismeetodeid.

Need tehingud kajastatakse bilansis varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansis varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletsinstrumentidel ei saldeerita. Tuletsinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Valuuta forvardite realiseerunud kasum ja realiseerimata tulu/kulu tuletsinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulude ja kulude aruandes periooditulu ning –kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“

Korrigeeritud soetusmaksumus

Finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumus on selle vara või kohustuse algne soetusmaksumus, mida on vajadusel korrigeeritud põhiosa tagasimaksete, sisemise intressimäära meetodil leitud kumulatiivse amortisatsiooni või muu erinevuse algse seotusmaksumuse ja lunastusväärtuse vahel ning vara väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtuse all mõeldakse väärtust, millega Fondi vara on võimalik müüa tehingust huvitatud ja Fondist sõltumatule osapoolle hindamispäeva seisuga. Väärtpaberibörsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste (näiteks aktsiad, fondid, võlakirjad, tuletsinstrumentid) puhul põhineb õiglase väärtus börsipäeva sulgemishinnal (close price). Fond kajastab kõiki investeringuid väärtpaberitesse õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, välja arvatud need investeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik leida. IFRS 13 „Õiglase väärtuse mõõtmine“ kohaselt börsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtusena kasutatakse börsi sulgemishinda, kui see jääb ostu- ja müüginoteeringu vahele. Kui sulgemishind ei jää antud vahemikku, määrab fondivalitseja õiglase väärtusena hinna ostu- ja müügihinna vahel, mis kõige täpsemalt väljendaks konkreetse väärtpaberi õiglast väärtust.

Fondi varade väärtuse määramise aluseks on AS LHV Varahaldus juhatuse poolt kinnitatud „Investeeringufondide vara puhasväärtuse arvutamise reeglid“, millega määratakse reguleeritud turgudel kaubeldavate, reguleeritud turul mittekaubeldavate ja muude Fondi finantsvarade ja -kohustuste määramise põhimõtted.

Börsil kaubeldava investeeringufondi aktsia või osaku väärtus määratakse samamoodi nagu börsil kaubeldava aktsia väärtus. Börsil mittekaubeldava lepingulise fondi osaku väärtus määratakse viimase teadaoleva tagasivõtmishinna alusel või kui hind ei ole kättesaadav, siis fondi puhasväärtuse põhjal. Börsil kaubeldava võlaväärtpaberi väärtus määratakse vastavalt reguleeritud turu viimasele teadaolevale ostunoteeringule (*last bid-price*).

Kui instrumentide õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, võidakse neid kajastada soetusmaksumuses või määrab õiglase väärtuse fondivalitseja juhatus kasutades hindamismeetodeid. Fondivalitseja kasutab omapoolse õiglase väärtuse määramisel erinevaid hindamismeetodeid, mis hõlmavad sõltumatute osapoolte vahel hiljuti toimunud turutehinguid, viiteid teistele, ligikaudselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoo analüüsi ja optioonide hindamise mudeleid ja muid hindamismeetodeid tuginedes võimalikult palju turuinfole ja võimalikult vähe firmapõhistele sisenditele.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse ja see eemaldatakse Fondi bilansist kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele on aegunud või kui finantsvara koos kõigi oluliste omandiga seotud riskide ja hüvedega on üle antud.

Finantsvara kajastamise lõpetamisel näidatakse bilansilise jääkmaksumuse ja finantsvara realiseerimisel saadud müügihinna vahe tulude ja kulude aruande real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“. Realiseerimisega seotud tehingutasud näidatakse real „Tehingutasud“. Kui kõik või märkimisväärne osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest ei ole üle antud, siis ülekantud finantsvara kajastamist ei lõpetata (näiteks väärtpaberite laenamine).

Finantskohustuste kajastamise lõpetamine

Fond lõpetab finantskohustuste kajastamise, kui lepinguga määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud. Erinevused finantskohustuse bilansilise jääkmaksumuse ja kustutatud või ülekantud maksumuse vahel kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustusi tasaarveldatakse ja näidatakse bilansis netosummas ainult juhul, kui Fondil on selleks juriidiline õigus ning kavatsus need varad ja kohustused tasaarveldada või realiseerida samaaegselt. Fond ei ole aruande- ega võrreldaval perioodil varade ja kohustuste tasaarveldamist rakendanud.

2.5 Finantsvarade väärtuse langus

Kui Fondil on finantsvarasid, mida ei kajastata nende õiglas väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruandes, siis hinnatakse igal aruande kuupäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et varade väärtus võib tegelikkuses olla vähenenud võrreldes nende varade bilansilise väärtusega. Finantsvara väärtuse langemisele võivad viidata:

- väärtpaberi emitendi finantsraskused, viited emitendi võimalikule pankrotile;
- väärtpaberi intressi- või põhiosamaksete maksmatajätmine või hilinevad maksmine;
- finantsvara aktiivse turu kadumine;
- teised olulised sündmused, mis võivad viidata varade väärtuse langusele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade väärtuse langemisel arvutatakse kahjumi suurus vara bilansilise väärtuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahelise erinevusena, mida on diskonteeritud finantsvara esialgse sisemise intressimääraga. Vara bilansilist väärtust vähendatakse saadud kahjumi võrra, kahjumit kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara väärtuse languse korral antud vara intressitulu arvestust ei muudeta. Kui kahjum vara väärtuse languselt väheneb ja seda langust saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimub pärast väärtuse languse kajastamist, siis tühistatakse eelnevalt kajastatud vara väärtuse langusest tulenev kahjum.

2.6 Intressid

Intressitulud ja -kulud kajastatakse tulude ja kulude aruandes, kasutades sisemise intressimäär meetodit. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib eeldatava rahavoo täpselt läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara bilansilise väärtuseni. Efektiiivse intressimäär arvutamisel hindab Fond rahavooge, arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Intressitulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglas väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Intressitulu“.

2.7 Dividendid

Dividendid võetakse arvele esimesel päeval, mil aktsia kaupleb ilma dividendita (Ex-dividends date), arvestades välja kuulutatud dividendimäär, Fondi poolt omatavate aktsiate arvu aktsionäride nimekirja fikseerimise päeval ning rakendatavat maksumäär. Dividendinõue eemaldatakse aktivest vastava rahasumma laekumisel Fondi. Enammakstud maksud dividendidelt jäetakse aktiveatena üles, kuni summad laekuvad Fondi. Dividenditulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglas väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Dividenditulu“.

2.8 Viitlaekumised

Viitlaekumiste all kajastatakse üldiselt dividendinõuded (vt arvestuspõhimõte "Dividendid"), tekkepõhiselt arvestatud, kuid laekumata tulud, sh intressid ja intressi iseloomuga nõuded ning müügitingimused, mille väärtuspäev on hiljem kui bilansipäev.

2.9 Raha ja rahaekvivalendid

Raha ja rahaekvivalendid all kajastatakse nõudmiseni hoiuste saldod pangakontodel, üleõhoiuste saldod ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi hoiuseid.

Üleõhohiustelt laekunud intressid kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.10 Tähtajalised hoiused

Tähtajaliste hoiuste all kajastatakse krediidasutustes hoitavaid hoiuseid. Vastavalt investeerimisfondide seadusele võib avatud avalik Fond investeerida krediidasutuste hoiustesse tähtajaga kuni 12 kuud. Tähtajalistelt hoiustelt arvestatud kuid hindamispäevaks laekumata intressid kajastatakse bilansis real „Tähtajalised hoiused“ ning tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.11 Investeerimisfondi puhasväärtuse arvutamine

Fondi vara puhasväärtus määratakse kindlaks lähtudes investeerimisfondide seadusest, Rahandusministri kehtestatud Investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise korrast, AS LHV Varahaldus (fondivalitseja) sisemistest protseduurireeglitest ja Fondi tingimustest.

Fondi vara puhasväärtuse (NAV) määramiseks arvutatakse välja Fondi koguvarade turuväärtus ning lahutatakse sellest Fondi kohustused. Osaku puhasväärtus saadakse kogupuhasväärtuse jagamisel ringluses olevate osakute arvuga.

2.12 Valitsemistasu

Valitsemistasu on fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest. Valitsemistasu määr on 1,6% aastas Fondi varade turuväärtusest. Valitsemistasu määr vähendatakse vastavalt õigusaktides sätestatud. Kuni 31. juulini 2015 vähendati valitsemistasu määr sõltuvalt Fondi varade turuväärtusest kuni 0,5%-ni aastas järgmiselt:

1) kui Fondi aktive turuväärtus ületab 100 miljonit eurot, alandatakse seda ületaval osal tingimustes sätestatud valitsemistasu määr 10% võrra;

2) iga järgneva 100 miljoni euro ületamisel rakendatakse seda ületavale varade turuväärtusele valitsemistasu määr, mis on 10% võrra väiksem võrreldes valitsemistasu määraga, mis kehtis eelmises 100 miljoni euro vahemikus.

Alates 1. augustist toimub määr vähendamine vastavalt Rahandusministri määruses 26. juuni 2014 nr 23 toodud põhimõtetele. Perioodil 1. august 2015 kuni 31. jaanuar 2016 kehtiv valitsemistasu vähendav kordaja leiti 2. juuli 2015 kõigi fondivalitseja kohustuslike pensionifondide aktive turuväärtuse alusel. Alates 2016. aastast leitakse valitsemistasu määr vähendav kordaja kord aastas kõigi fondivalitseja kohustuslike pensionifondide 1. jaanuarile järgneva teise tööpäeva aktive turuväärtuse seisuga ning kordajat rakendatakse alates vastava aasta 1. veebruarist. Määr vähendav kordaja määratakse täpsusega neli kohta peale koma ning on välja toodud Fondi emissiooniprospettis.

Valitsemistasu arvestatakse Fondi varade turuväärtusest maha igapäevaselt ning makstakse välja hiljemalt aruandekuule järgneva kuu viimasel pangapäeval.

2.13 Tehingutasud

Tulude ja -kulude aruandes on real „Tehingutasud“ all kajastatud Fondi arvel tehtavate tehingutega vahetult seotud ülekandekulud ja teenustasud.

2.14 Osakute märkimine

Osakute märkimine toimub vastavalt Fondi emissiooniprospettis kirjeldatud tingimustele. Alates 1. juunist 2009 kuni 2009. aasta lõpuni peatati maksed pensionifondidesse. Kuni 30. novembrini 2009 oli II sambaga liitunudel võimalik esitada avaldus jätkamiseks 2010. aastast II samba makseid vabatahtlikult. Isikutel, kes avaldust ei esitanud, olid II samba maksed peatatud ka 2010. aastal, taastudes 2011. aastast 50% ulatuses ning jätkudes aastast 2012 tavapärase süsteemi alusel. Isikutele, kes jätkasid vabatahtlikult 2% maksmist II sambasse, on aastatel 2014 kuni 2017 riigi panus varasema 4% asemel 6%. 2013. aastal oli võimalik esitada maksete tõstmise avaldus, mille puhul on inimese ja riigi maksed aastatel 2014 kuni 2017 vastavalt 3% ja 6%.

2.15 Osakute vahetamised, väljamaksed osakuomanikele, märkimis- ja tagasivõtmistasu

Osakuomanikul on õigus vahetada Osakud teise kohustusliku pensionifondi osakute vastu, kui vahetamine ei ole õigusaktide alusel keelatud. Pensionifondi vahetamisel Osakuomanikule väljamakseid ei tehta. Osakute vahetamisel makstakse Osakuomaniku arvel tagasivõtmistasu.

Väljamaksed pensionifondist toimuvad vastavalt kogumispensionide seaduse 2. peatüki 8. jaos sätestatule. Osakuomanikul tekib õigus kohustusliku kogumispensioni väljamaksetele vanaduspensionikka jõudmisest arvates. Sõltuvalt kogutud osakute väärtusest on osakuomanikul õigus sõlmida kogumispensioni saamiseks kindlustusandjaga pensionileping, leppida pensionifondivalitsejaga kokku fondipension või taotleda ühekordset väljamakset pensionifondist.

Aastast 2010 ei võta fondivalitseja osakute väljalaskmisel väljalasketasu. Osakute tagasivõtmistasu piirmäär on 1% osaku puhasväärtusest ning kuulub fondivalitsejale tasumisele osaku lunastatud osakuomaniku arvelt. Osaku tagasivõtmistasu ei võeta, kui osakuomanik on riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensionieas või osakuomanikul on sellesse ikka jõudmiseni jäänud viis aastat või vähem, samuti ei võeta osaku tagasivõtmistasu siis, kui osakuid vahetatakse fondivalitseja poolt valitsetava teise fondi osakute vastu.

2.16 Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansipäeva ja raamatupidamise aastaaruande koostamise päeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud asjaoludega (täpsem informatsioon lisas 9).

Lisa 3 Finantsriskide juhtimine

Fond investeerib oma vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele erinevatesse väärtpaberitesse, tuletsinstrumentidesse, hoiustesse.

Fondi investeerimisega kaasnevad mitmesugused riskid, mis võivad mõjutada investeringu tootlust. Fondi minevikutootlus ei tähenda lubadust Fondi järgmiste perioodide tulude kohta. Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt võib osaku puhasväärtus kõikuda. Fond võib teenida nii kasumit kui ka kahjumit. Investor peaks arvestama sellega, et tulevikus ei pruugi ta Fondist tagasi saada kogu sinna investeeritud summat. Mida lühem on investori investeringu kestus Fondis, seda tõenäolisem on kaotuse võimalus.

Fondijuht investeerib Fondi vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele, arvestades seejuures Investeerimisfondide seaduse ja Fondi tingimustega seatud investeerimispiiranguid. Investeerimisliimitidest kinnipidamist jälgitakse igapäevaselt, investeerimispiirangute ületamise korral võtab fondijuht ette meetmed nende likvideerimiseks.

Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt on Fond avatud järgmistele riskidele:

tururisk

krediidirisk

likviidsusrisk

kapitalirisk

3.1 Tururisk

Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida finantsinstrumentide tulevaste rahavoogude õiglase väärtuse muutusest tulenevalt muutustest intressimäärades, valuutakurssides ja aktsiahindades.

Tururiski vähendamiseks hajutatakse investeringuid erinevate emitentide, riikide ja piirkondade vahel ning võidakse kasutada tuletsinstrumente.

Väärtpaberiturgudel toimuvat jälgitakse igapäevaselt. Turusituatsioonide muutumisel võidakse vajadusel investeringutes teha muudatusi, näiteks vähendada või suurendada aktsiaosakaalu Fondi koguinvesteringutes.

Fondi investeringud aruandepäeva seisuga on toodud Investeringute aruandes.

